

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XLI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

gemuit: multa in bello accidere reputans, quæ victoribus
ipsis non placeant. Sed quis sauentem comprimet Mar-
tem? Vbi vedit adductum cyneo capite pontificem, &
reliquias sancti Stephani, quasi in triumpho adductas,
fuscataq; de incendio, demiso vultu, lachrymas dedit,
humanarum rerum mutationem mente pertractans.
Misit episcopum in Erteneborg in liberam custodiam,
praepositum in Zegeberg. Domina verò Mathildis pie-
tatis viscera laxauit in captiuum pontificem, honorabat
in illo summum sacerdotem Christum, vestibus satis bo-
nis procurans alieuare captiuitatis incommodum. Indè
vbi dux in Luneburgum descendit, iussit adesse episco-
pum: increpatumque de multis in se molitionibus, libe-
rum abire permisit, amicitiamque colere monuit. Ille
autem vbi in Hugesborg applicuit, senio accessisse sen-
suum comoda curarum ac carceris, infirmatusque in-
tra paucos dies reddidit spiritū. Interea milites illius
de arce Horeborg non temperarunt ab incursionibus in
terram ducis: Ille autem præparatis in oppugnationem
rebus, arcem euerit & solo equauit.

CAPVT XLI.

Interea verò Bernhardus de Anehold ducatum Sa-
xoniae solo adhuc titulo tenuit: nam Henricus domi-
na peregit. Archiepiscopus autem Colonensis ducatum
& Westphaliae non dimisit: nec vñquam redijt in ditionem
Henrici. Proximo autem vêre, dux expeditionem fecit
in Thuringiam, & incendio vastauit urbem Northusen.
Cui occurrit Ludouicus prouincialis comes cum multi-
tudine magna: commissumq; est prælium inter eos, &
fugati sunt Thuringi: & captus est Ludouicus cū Her-
manno fratre, conite Palatino. Reuersus est in Bruns-
wickum victor cum opima præda. Adhuc enim prospera
fuere.

fuere Henrico omnia in qua descendit pralia in occupatores dominiorum suorum. Nam Zwestphaliā inuidentes repulit, vt diximus, in Halrefeld. Superiorē autem Saxoniam auferentes iure, vt asseruere, Imperialibus neficij, hoc modo vltus est. Saxonia verò titulum preferrens Bernhardus, vsque adhuc quietus permanxit, quod nihil ille armis attentauit. Cum ergo Henricus de victoria latus domi consideret, Adolphusq; Holsatorū comes illi gratularetur, veniam poscens, vt diximus, reddendi in sua: Guncelinus in Zwerino comes, vsque in illū diem amicissimus Adolpho, nescio quid liuoris in nouissimae peditione collegit in eum. Tum in conspectu ducis expostulans, iracundiam profudit, Adolphum insimulans, in quo semper animo fuisse in ducem, & in omnes qui illi fideliter ministrarent: Et quomodo, inquit, temperet ab iniuria subditorum, qui principi suo non est veritus aduersari, captiuos in suam sortem deputans, quos ceteri, vt dignum erat, principi consignarunt? Tum Adolphus junior, seniori deferens Gunceline, non ita, vt ille effebuit: Et quid est, inquit, Gunceline, de quo me corādmino mēo tam grauiter insimulas? Ego me semper implēsse recognosco, quæ fidei, quæ integratatis sum, neque inquam honori tuo defui: sciens te parentis mei commilitonem, patris te semper loco honorauit: Si quid est à me perperām gestum, corām velim eloquere, nihil utrum ambagibus, nec occultis me criminationibus insimules: Si quid est mēū quod principi meo dispiceat, paratus sum omnium reddere rationem, modò, quid ille iubeat, intelligam. Dux omnia disimulanter accepit, vt appareret, eius voluntate institutam à Guncelino expostulationem. Tum versus in Adolphum: Satis mibi, inquit, tua est comperta integritas, probata fides: attamen in pra-

sentiarum apparebit, quo sis in me animo, si captiuos,
quos tenes, in commune conferas: ut exemplo sis alij, &
nè ipsi distrahabant, quisq; suos, in meum præiudiciū. Ha-
bebat autem captiuos septuagintaduos. Tum Adolphus:
Ego, inquit, tibi princeps illustris, animo, corpore, rebus,
obsequi semper sum paratus: Vides in hac me expediti-
one, iumentis, seruis & rebus penè omnibus destitutum,
aris alieni multum contraxisse: quod si captiuos ini-
deas tibi militanti, pedes domum abire compellor: arbi-
tror autem hoc, neque tuo, neque meo, satis honori con-
ducere. Auersus autem dux vultu, comitem dimisit.
Questus est autē Adolphus amicus criminationes Gun-
celini, & impetrata abeundi licentia, retraxit se à du-
ce: & ex illo die alienatus, sensit in illū hostilia. Tenuit
autem unus ille comitatum virunque, Scowenborg atq;
Holsatiam. Dux arma post illum misit: & vbi hostilia
sentire cognouit, iussit expugnare arcem Zegeberge at-
que Plone: Et Plonense facile deiecerunt præsidium: Ad
arcem autē Zegeberge diu hastatum est, quod firma-
ta in monte, non facile adiretur. Inerat mater comitis
Adolphi cum non contempnenda militum manu. Bern-
hardus de Raceburgo comes, duci seruiens, oppugna-
bat: Persisterant autem infatigabiles, donec adimerens
obseßis aquationem, vt sibi premerentur: Tum dediti-
onis facta mentio. Abiit autem mater comitis in Scowen-
borg, quo loco iam comes ipse consederat. Dux autem
Plone præfecit Marcadum Holsatorum præfectum: in
Zegeberge autē Lippoldū quendam, natione Banaru,
& hac secunda vice exturbati sunt comites de Holsatia.
Primum quidē primus Adolphus à Ludero duce, postea
imperāte, institutus, in pace quieuit in terra: Deinde fi-
lius eius huius Adolphi pater, pulsus est cū Hærisi Leonis

PATER

patre ab Alberto marchione, & rediit cum eodē: Nunc altera vice ab Hērico pellitur Adolphus tertius, is, quem cæsus apud Demyn pater admodūm parvulum reliquit.

C A P V T   X L I I .

Imperator Fridericus audiens Henricum destitutum Imperij beneficijs, prosperè in hostes agere, sententiā in eum suam ipse exequi properabat. Ergo exercitu valido conscripto, descendit in Saxoniam: nec erat, qui venientem Imperatorem, & suo honore, & Henrici odio non cupidè exciperet. Transierunt quoquā nonnulli ad Imperatorem, timore perciti, qui à parentum suorum memoria, semper duci parebant, Hertesborg, Leuenborg, Blankenborg, Henneberg, Regenstein. Horum praesidiorum comites cesserunt Imperatori. Conuerit autem exercitum ad expugnandam arcem Lichtenberg, quia contumaciam ostendere videbantur qui tenuerint. Sed tamen, cùm defensorem nullum prospicerent, Casan cesserunt. Circa quos dies mortuus est Casimarus dux Pomeraniae, Henrico satīs iunctus: Nā Buggeslaus Imperatori tributa persoluit. Arcem Hertesborg, tanquam Saxonie grauiter imminentem, Imperator iussit reparari. Qui verò inerant arcis Waldenberg, munitioni fidentes, aliquandiu restiterunt: Sed & illi cesserunt victori. Interea Henricus dux, non ignorans propinquari Imperatorem, communivit arces ad Albim & in Holsteinia, sperans virtuti Imperatoris illudere, si non posset elidere. Bernhardum autem comitem de Raceburg insimulauit, quod in eum cum ceteris coniurasset, instituto tradimento: vt inuitatum in arcem Raceburgi, invictum traderet Imperatori. Turbatus ille inaudire, obstupuit: & cūm nihil dignum respondere videret,